

TRETTIONDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **Jer 31:7-9** (*Jag tröstar blinda och halta och leder dem*)

I början av sin förkunnelse (mot slutet av 600-talet f. Kr.) varnade profeten Jeremia för *ett land i norr* (Jer 6:22; det måste vara babylonierna). Nu, efter babyloniernas seger över Jerusalem (597 f. Kr. resp. 587/586, då templet förstördes) ser framtiden hopplös ut, men profeten ser hur Gud kommer att befria de deporterade från *landet i norr* (v. 8). Folket är försvagat ("blinda" och "halta", v. 8) men ska stödjas av Herren, som gör *en jämn väg där de inte snavar* (v.9). De gråter men tröstas av Gud (v.9). De bär framtiden inom sig (= de gravida kvinnorna i v. 8). Gud själv ska vara *en fader för Israel* (v.9): tanken går till den förste som hette "Israel" (patriarken Jakob) som bedrog sin far (1 Mos 27:15 f). En ny "Jakob" (Jesus) ska en gång bana väg för ett nytt Gudsfolk, som troget ber **Fader vår i ande och sanning** (Joh 4:23).

Andra läsningen: **Hebr 5:1-6** (*Du är för evigt präst, en sådan som Melkisedek*)

Ur kyrkans motståndare sa troligen: "Ni påstår att er Jesus visade att han var *den sanne översteprästen* från Gud – men ingen kan ge sig själv ett sådant ämbete!" Svaret blev: **Jesus fick sitt ämbete av Fadern**. Det var utlovat i Gamla förbundets skrifter (Ps 2:7; jfr Hebr 1:5 f) och proklamerades högtidligt vid hans dop i Jordan (Luk 3:22). Han dog för oss, han är uppstånden och upphöjd till himlen och överträffar så alla jordiska överstepräster, både i medkänsla (Hebr 4:15) och på alla andra sätt (Hebr kap. 7-9). Hebreerbrevets argument tillhör antikens judiska debattmiljö, som kyrkan var en del av. Men de är solida och håller än i dag.

Evangelium: **Mark 10:46-52** (*Rabbouni, gör så att jag kan se igen*)

Ett långt avsnitt i Markus evangelium (Mark 8:27 – 10:52) handlar om Jesu väg till lidandet i Jerusalem. Det inramas av två berättelser om blinda som botas. I den första (Mark 8:22-26) fick vi inte patientens namn. Han försvann ur berättelsen. Den andre (i dagens läsning) är känd vid namn, och han följer beslutsamt Jesus (dvs. blir *lärjunge*). Härifrån börjar Markus sin passionsberättelse. Meningen är: det räcker inte att komma till tro (= bli "seende") och sedan säga tack och adjö. Markus läsare ska beslutsamt följa Jesus in i Jerusalem - om så behövs ända till korset (vilket för de första läsarna var kejsaren Neros kyrkoförföljelse i Rom på 60-talet: *Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig* (Mark 8:34). Bartimaios ropade ut sin tro på Jesus som Messias ("Davids son", v. 47-48), fastän omgivningen hyssjade ner honom. Han motsvarar romerska kyrkans första martyrer, som släpades ur sina hus till avrättning medan de öppet bekände sin tro på Jesus och ropade till honom. Se, hur stark den blinde Bartimaios tro är! Han har *öron att höra med* (Mark 4:23). Han och alla sanna kristna följer den gode herden därför att *de känner igen hans röst* (Joh 10:4). Må vi vara döva och blinda för världen men lyhörda för Guds ord!

MÅNDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 8:12-17** (*Ni har fått en ande som ger söners rätt*)

Paulus talar i Romarbrevet om ”död” på olika sätt. Vi är ”döda med Kristus” genom vårt dop och därmed frigjorda från den köttsliga naturen (logiken är: döda personer syndar inte; Rom 6:8-11; jfr Gal 2:19-20). Vi har alltså inga ”skyldigheter” mot ”köttet” längre (v.12). En avliden kvinna är inte skyldig sin man något. Då vi ännu levde syndigt, ”i köttet”, var vi på väg mot vår eviga död (helvetet). Men Jesus gav oss del av den Ande som reste honom från graven. Den kristne välkomnar detta genom att trotsigt överge ”köttet” – dvs. vägra att åter lyda köttet som sin herre, ja, sabotera, ”döda”, dess gärningar (v. 13, jfr Gal 5:24). Paulus tänker nog på askes (1 Kor 9:27; Rom 13:14; Gal 5:24), en revolt mot synden. Vi går aktivt in under Guds Andes sfär där vi får *söners rätt*, blir *Guds barn* och *arvingar* till himlen (v.15-17).

Evangelium: **Luk 13:10-17** (*Skulle hon inte få lösas från sin boja på sabbaten?*)

Här berättas ännu en händelse som bara finns hos Lukas och som ska understryka Jesu engagemang för socialt utsatta, inte minst för kvinnor. Jesus befriar denna bokstavligen talat *knäckt kvinna* (och det innan hon ens har bett om hjälp!). Hon kan nu efter många år *räta på sig* (v.13) – en stark bild av *självkänsla*. Då prisar hon Gud - mitt i synagogan (där bara männen fick be högt). Kontrasten här mellan den troende kvinnan (= ”Abrahams dotter”, v. 16) och *maktens avvisande män* är tydlig. Synagogföreståndaren vågar inte kritisera Jesus direkt. Han förebrår i stället folket att de inte respekterar sabbatsvilan – så skuldbelägger han indirekt kvinnan för att hon blivit fri och varnar för Jesus! Jesu svar är indignerat och avslöjande: hans motståndare värderar sina djur högre än en medmänniska i nöd (v. 15). Moses lag föreskriver att lastdjur ska vila på sabbaten, dvs. slippa bära oket (2 Mos 23:12). Varför skulle då inte denna kvinna slippa *sina* bojar? De blir svarslösa.

Jag ropar till Gud, och Herren skall rädda mig (Ps 55:17).
--

TISDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 8:18-25** (*Skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras*)

Allt i världen är vikt till död och förgänglighet. Han *som vållade det* (v. 20) – vem är det? Adam? Djävulen? Gud? Vi vet inte vem Paulus menar. Den kristna tron tolkar existensens lidanden som *födslovåndor* (v.22). Vi är som foster, allt mer trängda. Snart ska vi födas fram. Gud ska *befria vår kropp* (v.23). En ny värld väntar därute!

Evangelium: **Luk 13:18-21** (*Senapskornet växer och blir till ett träd*)

Ett pyttelitet **senapskorn** kan bli ett mäktigt träd: jfr Dan 4:7-9,18; Hes 17:23; 31:3-6. Lukas ser folken som ”fåglar” som kan känna sig hemma i Guds nya ”träd”, kyrkan. En liten **surdeg** kan genomsyra en formidabel deg på 40 liter (= ”tre mått”). Det är samma stora mängd mjöl som Abrahams hustru Sara hällde upp när de tre männen, varav en var Gud, kom på besök (1 Mos 18:6): **Eukaristin** är Guds besök, Jesu närvaro, då han blir *livets bröd* som mättar en mycket stor värld (Joh 6:35 ff). *Surdeg* stod vanligtvis som symbol för något negativt eller anstötligt som fördärvar (jfr Matt 16:6f och Luk 12:1) och den surdeg som skulle avlägsnas innan påskmåltiden (2 Mos 12:15 f). Men Jesus ger ordet positiv betydelse (som provocerande svar på antydningar om att hans rörelse ”fördärvade” folket?). Vi ser att Guds rike främjas lika mycket av män och kvinnor: trädgårdsmästaren och bagerskan är symboler för likvärdiga insatser. De balanserar varandra. Lärjungarna ska häpna – inte över naturens under och osannolikt stora bröd utan över **det gigantiska Gudsfolket** som Jesu lilla skara ska växa till. I vår tid flockas ungdomar till kyrkans *Världsundomsgardar*. Det bådar gott: surdegen lever och verkar!

Var inte rädd, du lilla hjord, er fader har beslutat att ge er riket (Luk 12:32).

ONSDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 8:26-30** (*Gud hjälper dem som älskar honom att nå det goda*)

Kardinal Anders Arborelius har ofta talat om att en djup inre dialog med Gud pågår i varje person, även i den värsta, även om det inte märks. Anden ber *Fader Vår* i oss. Att be är att *ansluta till Anden*. V. 28: vi tror inte på ”ödet”. Att Gud i förväg har utvalt dem som älskar honom betyder: initiativet är Guds. Han älskade oss *medan vi ännu var syndare* (Rom 5:8; jfr Joh 6:44; jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr. 1037; 1058).

Evangelium: **Luk 13:22-30** (*De skall komma och ligga till bords i Guds rike*)

Denna läsning är en skrämmande påminnelse för oss som ofta tar emot eukaristin (= ”äter och dricker med Jesus”, v. 26) och studerar Jesu ord ivrigt (= ”på våra gator”, samma vers). Vi söker Guds närhet i reträtter och utsökta botövningar. Vi tror att *husets herre* (v. 25) en gång ska resa sig och springa oss tillmötes som den förlorade sonens fader (Luk 15:20), men se, han reser sig och låser porten framför oss medan vi förgäves bultar på (v. 25)! Nu släpps i stället underliga människor som vi aldrig har gillat in från alla håll. Vilka är de? Det är **de som på allvar tog strid, mot sig själva och andra, för en rättvisare livsstil**. Änglarna välkomnar dem. ”De där kverulanterna” tänker vi, ”gick de ens någonsin i kyrkan?” Vi får veta att vi har varit *orättens hantlangare* (v.27). Vad? Varför? Vårt sätt att vara kristna störde inte världens förtryckare och blodsugare. Våra ord var rentav musik i deras öron. Vi ska må dåligt av dagens läsning. Utmärkt! Må vi nu vakna och börja *bli kristna*.

Detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojor...(Jes 58:6).

TORSDAGEN 28 oktober

DE HELIGA APOSTLARNAS JUDAS TADDAIOS OCH SIMON KANANAIOS, fest

Kyrkan firar fest på detta datum för två av Jesu tolv heliga apostlar: JUDAS TADDAIOS (inte = den onde Judas) som ställde en fråga till Jesus i Joh 14:22 (folk brukar vända sig till denne Judas som hjälpare i "omöjliga fall"), samt SIMON KANANAIOS ("zeloten", inte = Simon Petrus). De framställs ofta i konsten med de verktyg som de dödades med: Simon har en såg i handen och Judas en klubba. Nu jublar de i himlen hos honom som de på jorden gav upp allt för att tjäna. Vi som firar dem idag jublar med.

Judas Taddaios är väl identisk med "Jakobs bror" Judas i Luk 6:16 och Apg 1:13 (*Bibel 2000* översätter här Jakobs "son" i stället för "bror", men båda varianter är möjliga). De bör i så fall vara han som skrev Judasbrevet i slutet av Nya testamentet (se Judas brev, v.1). Kyrkohistorikern *Eusebios* från 300-talet e. Kr. känner till en berättelse från en viss *Hegesippos* (100-talet) om Judas sonsöner. Mellan åren 81-96 e. Kr. ställdes de inför kejsar Domitianus, anklagade för att vara kristna. De redogjorde för sin tro på Kristus och sa att hans rike inte var i denna världen. Det ska komma i tidens fullbordan. De var enkla arbetande bönder och visade fram förhårdnaderna och händernas valkar som bevis. Domitianus, berättar *Hegesippos*, släppte föraktfullt de två modiga bekännarna. Då blev de ledare inom kyrkan.

Festdagens läsningar fokuserar på apostlarna som vår kyrkas fundament. De är golvet under dina fötter. Detta golv vilar på ännu ett golv, *profeterna*. De två golven bär dig även när du inte skänker dem en tanke. Du får själv bli en levande byggsten (jfr 1 Pet 2:5). Ja, den mäktiga katedralen som är rest med Kristus som *hörnsten* (Ef 2:20) har förberetts så att även du kan bli en del av den. Detta var meningen från början. Jesus har på berget, i ensamhet och bön till Fadern, tänkt ut hur grunden skulle läggas (Luk 6:12). Även Judas Iskariot hade en plats från början men försmådde den och blev förrädare. *Vår* Judas, den helige, är kvar för alltid, liksom Simon, och deras namn är inristade på två fundamentstenar i *den heliga staden* som en dag ska komma ner från himlen (Upp 21:2-14). Må vi få bo där med dem!

Särskilda läsningar på denna festdag: Ef 2:19-22 och Luk 6:12-19

FREDAGEN I 30 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Rom 9:1-5** (*Jag skulle önska att jag själv fördömdes om det kunde hjälpa er*)

Paulus älskade sitt judiska folk. Men tron på Jesus som Gud (v. 5) avvisade många. Paulus skulle vilja hamna i helvetet om det kunde rädda dem, trots att några hade försökt stena honom (Apg 14:19; 2 Kor 11:25). Det var en försmådd kärlek. I en förtvivlad stund kunde juden Paulus slänga ur sig hårda ord om sitt eget folk (1 Thess 2:15).

Evangelium: **Luk 14:1-6** (*Är det tillåtet att bota sjuka på sabbaten?*)

Det är typiskt för Lukas att ”jämställa” könen genom att låta manliga figurer matchas av kvinnor och tvärtom (t.ex. Luk 2:25/2:36). Han är här påverkad av Paulus (Gal 3:28). Så motsvarar den manlige patienten i denna läsning måndagens läsning om *den krokryggiga kvinnan* (Luk 13:10-17). Scenen är nästan likadan. Lukas, läkaren, antecknar sjukdomen, *vatten i kroppen* (v.2). Vi talar i dag om *ödem*, vätskeansamlingar som kan orsakas av t. ex. hjärtsvikt. En beröring av Jesus gör mannen frisk. Ingen jublar. Mannen lämnar lokalen lika plötsligt som han kom.

Jesus gör åter sina motståndare svarslösa (v. 4 och 6). Husdjurens välmående är tydligen viktigare än en lidande medmänniskas! Det tysta hatet mot Jesus motsvarar det som David talar om i Psaltaren: *De hatar mig utan grund* (Ps 69:5; jfr Joh 15:25). Det här händer vid en middag hemma hos en farisé som är medlem av Sanhedrin, Stora rådet (v. 1). Kanske spekulerade inflytelserika kretsar ännu om att Jesus *kunde* vara Messias. Att Jesus här ”arbetar” på sabbaten var dock graverande. Det går knappast att samla folket kring en kandidat som provocerar så öppet. Det inser de nu om inte förr, och Jesus vet det.

Förslag till fredagsoffer: Be om Andens ljus att inse mina värsta hycklerier.

LÖRDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 11:1-2, 11-12, 25-29** (*Gud tar inte tillbaka sina gåvor och sin kallelse*)

Paulus berättar här en ”hemlighet”: en gång ska ”hela Israel bli räddat” (v. 25-27). Att judar avvisade Jesus användes av Gud till att föra ut evangeliet till hedningarna. Det ska ”sporra deras egen avund” (v. 11), dvs. få dem att inse att de också behöver Jesus. Paulus betonar att även om judar har motverkat evangeliet, så förblir de Guds älskade (v. 28-29). **Gud tar inte tillbaka sina gåvor.** *Katolska kyrkans katekes* lyfter ofta fram det första Gudsfolket med positiva ord (se t.ex. nr. 63; 597-598; 674; 839).

Evangelium: **Luk 14:1, 7-11** (*Den som ödmjukar sig skal bli upphöjd*)

När du kommer till katolska kyrkan kan du sätta dig mitt på första bänken även om alla andra satt sig längre bak. Vi har ingen ”bordsplacering” (utom t. ex. när barnen ska gå till sin första heliga kommunion). Jesu liknelse om gästernas statusordning (jfr Matt 23:6; Mark 12:38; Luk 11:43; Ords 25:6-7) handlar inte om kyrkbänken utan om *vår ständiga*

*hunger efter att andra ska se upp till oss, ett tecken på vår inre tomhet: vi är ännu inte trygga i Guds kärlek. Det är en andlig sjukdom som kan ta över vår självbild och bli en sorts teater, så att vi till sist inbillar oss att Gud också spelar med i leken (likt farisén som ser ned på den förkrossade tullindrivaren i Luk 18:10-14). Lukas, de bildade grekernas evangelist, tänker kanske på elitens banketter med strikta hierarkier, eller på judekristna som inte ville dela bord med hednakristna (Gal 2:11-14). Han varnar kyrkans ledare: så får det inte gå till hos oss! Tvärtom: Gud *upphöjer de ringa*, som Jungfru Maria sa (Luk 1:52).*

Har inte Gud utvalt dem som är fattiga i världens ögon.. (Jak 2:5)?
